**Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi**
Cilt 10 Sayı 2 Aralık 2026 s.168-187

**Journal of Early Childhood Studies**
Volume 10 Issue 2 December 2026 pp. 168-187

# Heidi Çizgi Filminde Akran Zorbalığı Temasının İçerik Analizi Yoluyla İncelenmesi

## Peer Bullying in the Heidi Cartoon Series: A Content Analysis

Beyza Çelik[1], Aylin Perk[2], Efruze Yazıcı[3], Meral Taner Derman[4]

***Makale Geçmişi***
**Geliş** : 13.01.2026
**Düzeltme** : 13.09.2026
**Kabul** : 26.10.2026
**Çevrimiçi** : 15.11.2026

***Makale Türü***
*Araştırma Makalesi*

**Öz:** Erken çocukluk dönemi, bireyin kişilik gelişiminin temelinin oluşturulduğu kritik bir dönemdir. Bu zaman zarfında çocukların maruz kaldığı zorbalık davranışları, uzun süreli sosyal ve psikolojik sonuçlar doğurabilmektedir. Zorbalık, tekrarlanan olumsuz davranışlar gösterilmesi şeklinde açıklanmaktadır. Heidi çizgi filmi dışarıdan bakıldığında çocuklara masum ve öğretici bir içerik sunuyor gibi görünse de karakterler arasındaki ilişkilerde zorbalık davranışlarına rastlanabilmektedir. Bu araştırmanın amacı ise Heidi çizgi filminde yer alan akran zorbalığı unsurlarını tespit etmek ve bu unsurların çizgi filmde nasıl temsil edildiğini analiz etmektir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, STUDIO100-TRT olarak yayınlanan Heidi TR adlı YouTube kanalında yer alan toplam 65 bölümden oluşan serinin rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenen toplam 23 bölümden oluşmaktadır. Analiz sürecinde sahneler bağımsız şekilde incelenmiş ve veriler Miles ve Huberman yaklaşımına göre değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, çizgi filmde akran zorbalığı davranışlarının belirli karakterler arasında tekrarlanan bir örüntü bulunduğunu ve bazı karakterin sıklıkla zorbalık davranışını sergilerken diğer karakterin çoğunlukla mağdur konumunda yer aldığını göstermektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Akran Zorbalığı, Heidi, Çizgi Film, Erken Çocukluk

***Article History***
**Received** : 13.01.2016
**Revised** : 13.09.2026
**Accepted** : 16.10.2026
**Online** : 15.11.2026

***Article Type***
*Research Article*

**Abstract:** Early childhood is a critical period in which the foundations of personality development are formed, and exposure to bullying during this stage can lead to long-term social and psychological consequences. Bullying is defined as the repeated display of negative behaviors. Although the Heidi cartoon series appears innocent and educational, peer bullying behaviors can still be observed in character interactions. This study aims to identify elements of peer bullying in the Heidi series and analyze how these elements are represented. Content analysis, a qualitative research method, was used. The data consist of 23 randomly selected episodes from the 65-episode series available on the YouTube channel STUDIO100-TRT. Scenes were examined independently, and the data were evaluated using the Miles and Huberman approach. The findings indicate that there is a recurring pattern of peer bullying behavior among certain characters in the cartoon, and that while some characters frequently exhibit bullying behavior, others are mostly cast as victims. Verbal bullying was the most frequently identified form, appearing in 12 episodes, followed by social bullying in 10 episodes and physical bullying in 9 episodes.

**Keywords:** Peer Bullying, Heidi, Cartoon, Early Childhood

**DOI:** 10.24130/eccdjecs.19672026102696

[1] Bursa Uludağ Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi, beyzacelikbeyza11@gmail.com, ORCID: 0009-0000-6994-6521
[2] Bursa Uludağ Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi, cansuaylinperk@gmail.com, ORCID: 0009-0009-1453-9051
[3] Bursa Uludağ Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi, efruzeyazici@gmail.com , ORCID: 0009-0008-7780-1902
[4] Bursa Uludağ Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Ana Bilim Dalı, mtaner@uludag.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8619-3429

## SUMMARY

### Introduction

Early childhood is a critical period during which the foundation of an individual's personality development is established. Bullying behaviors experienced by children during this time can lead to long-term social and psychological consequences. In particular, peer aggression and bullying behaviors that begin at an early age can pave the way for antisocial behaviors later in life (Turan & Aydemir, 2017). A review of the literature reveals that bullying has been defined in many ways. In general, bullying is defined by three key characteristics: the behavior is disturbing and harmful to individuals, it is repeated over time, and the bully is in a position of power over the victim (Nansel et al., 2001; Olweus, 1995). According to the United Nations Children's Fund [UNICEF] (2013), bullying is defined as unwanted, aggressive behavior involving this power imbalance in relationships among school-aged children. In the context of education, bullying is the deliberate and persistent attempt by a child or group to dominate other students (Furniss, 2000). The bully is usually more powerful than the victim and uses this power through torment, harassment, or threats (Besag, 1989; Olweus, 1991; Roland, 1989).

Today, the way children spend their time has changed significantly; media such as television, tablets, and the internet have become a major part of their daily lives. Cartoons are considered powerful tools that influence children's emotions, thoughts, and behaviors (Zhang et al., 2020). Particularly within the framework of social learning theory (Bandura, 1977), children learn by modeling and imitating the positive and negative behaviors of the characters they watch on screen. With technological advancements, easy access to cartoons has made watching cartoons a primary activity for some families (Yağan Güder et al., 2017). Indeed, studies show that children aged 1-6 watch an average of two hours of television per day (Altınkılıç & Özkan, 2014), and the average daily screen time for children aged 6-14 is 2.77 hours (Qi et al., 2023).

The main objective of this study is to identify patterns of peer bullying in scenes from the Heidi cartoon using content analysis, analyze how these patterns are represented, and draw attention to the possible effects of these representations on child viewers. To this end, this research seeks to answer the following questions:

1. In what ways is peer bullying behavior expressed in the Heidi cartoon?

2. Which characters in the Heidi cartoon are subjected to peer bullying or exhibit peer bullying behavior?

This study is therefore important because it examines representations of bullying in content to which children are heavily exposed and addresses a gap regarding the risk of normalizing bullying behavior.

### Method

The data in this study were analyzed using a deductive content analysis approach within the framework of qualitative research methods. The unit of analysis was the scene. Of the 65 episodes of the *Heidi* cartoon, 23 were selected by drawing lots and analyzed in detail. Content analysis aims to identify meaningful categories and interpret explicit and implicit messages in textual or visual materials systematically. In deductive content analysis, data are examined according to predetermined categories and themes established based on research objectives and theoretical framework. In this study, the characters' behaviors, dialogues, and relationships were examined to identify representations of bullying and classify them under predetermined themes. The coding process was also assessed for inter-coder reliability, which was found to be 80%.

**Results**

The research findings revealed that the Heidi cartoons featured the basic types of bullying defined by Olweus (1991). Verbal bullying was the most prevalent type, identified in 12 of the 23 episodes analyzed. This was followed by social bullying (10 episodes) and physical bullying (9 episodes).

In Episode 3, "The Competition" (08:30), Karl, William, and Teresa put Peter in a difficult situation by chasing the goats, while Karl forcibly holds Heidi to prevent her from moving. This is an example of physical bullying.

In episode 2, "The First Day on the Mountain" (9:19), Peter's statement, "If you can't do it, I'll take half your bread and take out my stick again", shows that he is displaying verbal coercive behavior that includes an open threat towards Heidi.

In the 3rd episode called Competition (4.50), Karl's statement to Peter, "If you want to be friends with us, pay a fee," can be considered social exclusion.

The findings revealed that the cartoon explicitly and implicitly included various types of bullying examples. Many types of bullying behavior, ranging from physical bullying to verbal bullying, social exclusion, and damaging property, were repeatedly exhibited among the characters. In particular, the character Peter was frequently in the position of bullies, while characters such as Teresa, Karl, and William stood out as the bullies.

An analysis of the scenes and episodes revealed that these behaviors were not merely one-time or random incidents, but rather formed a recurring pattern among certain characters. Although each scene, when evaluated on its own, may appear to be a separate incident of bullying, when the scenes are considered as a whole, it was determined that the same characters repeatedly engaged in similar bullying behaviors and that the same characters were repeatedly placed in the role of victims.

The intentional and persistent nature of the behaviors and the power imbalance they involve largely correspond to Olweus's (1991, 1995) definition of bullying, which is frequently referenced in the literature. Similarly, the elements of harm, repetition, and power imbalance, which Nansel and colleagues (2001) identified as the three fundamental criteria of bullying, are also clearly visible in the scenes of the cartoon.

Verbal bullying behaviors in the cartoon appear in the form of belittling, humiliating, labeling, and sexist remarks. These elements demonstrate how language can be used as a harmful tool in communication between characters, and their repetition in some episodes may increase the likelihood of children being exposed to such bullying behaviors in media content.

**Conclusion and Discussion**

In conclusion, this study reveals the social behavior models that children may observe in media content they frequently encounter in their daily lives. Focusing specifically on the *Heidi* cartoon, the study aims to raise awareness of the importance of recognizing and critically questioning representations of bullying in children's media and to contribute to the development of higher-quality media content. The findings are considered in relation to previous research on bullying representations in children's media (Saba, 2023; Şengün Afşin et al., 2025; Yetim & Sarıçam, 2016), highlighting the importance of critically examining the social and pedagogical messages conveyed through children's media. However, the findings should be interpreted in light of the study's limitations, particularly its focus on a single cartoon and its analysis of 23 randomly selected episodes. Furthermore, as the study examined representations of bullying in media content rather than measuring its direct effects on children, no conclusions can be drawn regarding the actual impact of these representations on children's behavior. Future research could examine a wider range of children's media content and investigate how children interpret and respond to representations of bullying. Overall, the study emphasizes the importance of parents, educators, and media producers critically evaluating the social and pedagogical implications of children's media content.

## GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi, bireyin kişilik gelişiminin temelinin oluşturulduğu kritik bir dönemdir. Bu zaman zarfında çocukların maruz kaldığı zorbalık davranışları, uzun süreli sosyal ve psikolojik sonuçlar doğurabilmektedir. Özellikle, erken yaşlarda başlayan akran arası saldırganlık ve zorbalık davranışları, ileri yaşamda anti-sosyal davranışlara zemin hazırlayabilmektedir (Turan ve Aydemir, 2017). Alanyazın taraması incelendiğinde zorbalığın birçok tanımının yapıldığı görülmektedir. Genel olarak zorbalık, üç temel özellik ile tanımlanmaktadır: Davranışın bireyleri rahatsız edici ve bireylere zarar verici olması, sürekli tekrarlanması ve zorbanın mağdura göre daha güçlü bir pozisyonda olması, aralarında belirgin bir güç dengesizliğinin bulunması (Nansel vd., 2001; Olweus, 1995). UNICEF'e (2013) göre zorbalık, okul dönemindeki çocuklar arasındaki ilişkilerde bu güç dengesizliğini içeren istenmeyen, saldırgan davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Eğitim çerçevesinde zorbalık ise, bir çocuk ya da grubun diğer öğrencilere yönelik kasıtlı ve sürekli baskınlık kurma çabasıdır (Furniss, 2000). Zorbalığı yapan kişi, genellikle mağdurdan daha güçlüdür ve bu gücünü eziyet, taciz veya tehdit yoluyla kullanır (Besag, 1989; Olweus, 1991; Roland, 1989).

Bu temel tanımlar,doğrultusunda zorbalık, bireysel ve toplumsal alanlarda olumsuz sonuçlar doğurabilen bir davranış biçimi olup, genel anlamda "gücün kötüye kullanılması" şeklinde tanımlanabilir. Zorbalık, toplumun farklı kesimlerinde çeşitli biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Özellikle okul ortamında benzer yaş grubundaki çocuklar arasında gerçekleşen ve akranlar tarafından gerçekleştirilen zorbalık davranışlarını ifade eden akran zorbalığı (Olweus, 1991; West ve Salmon, 2000), yaş ve konum bakımından benzer bireyler arasında meydana gelir. Akran zorbalığı, rastlantısal olmaktan ziyade devamlılık gösteren olumsuz davranışları içerir (Farrington, 1993). Dolayısıyla, yalnızca bir kez yaşanan bireysel olaylar akran zorbalığı kapsamında değerlendirilmez.

Akran zorbalığı, davranışın ortaya çıkış şekline göre farklı türler altında incelenmesini gerektirmektedir. Akran zorbalığı, bireyin fiziksel, duygusal ya da sosyal bütünlüğünü tehdit eden ve kasıtlı olarak tekrar eden çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilmektedir (Çınkır ve Kepenekçi, 2003; Farrington, 1993; Furniss, 2000; Gökler, 2009; James, 2010; Olweus, 1977; Pişkin, 2010). Bu farklı zorbalık biçimleri sıklıkla iç içe geçebilir ve mağdurların psikolojik sağlıkları üzerinde ciddi etkiler bırakabilir (Wang vd., 2011).

Zorbalığın başlıca türleri şunlardır:

Fiziksel zorbalık, mağdurun bedenine zarar vermeyi amaçlayan; vurma, tekmeleme, itme veya yaralanmalara neden olabilecek kasıtlı eylemleri kapsar. Bu kapsamda, bireyin kişisel eşyalarına kasıtlı olarak zarar verme ya da izinsiz alma eylemleri de önemli bir alt boyut olarak tanımlanmıştır (Li, 2006).

Sözel zorbalık, bir kişiye yönelik sistemli biçimde gerçekleştirilen, hakaret etme, alay etme, tehdit veya küçük düşürücü ifadeler kullanma gibi sözlü saldırıları içerir ve mağdurun benlik saygısını zedeleyerek psikososyal hasara yol açabilir (Rivers ve Smith, 1994).

Sosyal zorbalık ise, bireyin grup etkinliklerinden bilinçli olarak dışlanması veya sosyal katılımının engellenmesi biçiminde ortaya çıkar ve uzun vadede yalnızlık hissine neden olabilir (Crick ve Grotpeter, 1995). Dedikodu veya söylenti yoluyla yapılan zorbalık da bu türün bir alt boyutu olup, bireyin itibarını zedelemek için yanlış veya zararlı bilgilerin yayılması ile gerçekleşir (Smith, 2004; Smith ve Ananiadou, 2003).

Akran zorbalığının bu yaygın ve çok boyutlu yapısı göz önüne alındığında, çocukların öğrenme ve sosyalleşme süreçlerinde önemli rol oynayan medya araçlarının incelenmesi önem taşımaktadır. Günümüzde çocukların zaman geçirme biçimleri önemli ölçüde değişmiş; televizyon, tablet ve internet gibi medya araçları günlük hayatlarının büyük kısmını kaplar hale gelmiştir. Bu doğrultuda, çizgi filmler çocukların duygu, düşünce ve davranışları üzerinde etkili olan güçlü araçlar olarak tanımlanmaktadır. Özellikle sosyal öğrenme kuramı (Bandura, 1977) çerçevesinde, çocuklar ekranda izledikleri karakterlerin olumlu veya olumsuz davranışlarını modelleyerek öğrenmekte ve taklit edebilmektedir. Teknolojik gelişmelerle birlikte çizgi filmlere kolay erişim, bazı ailelerde çizgi film izlemeyi çocuklar için birincil faaliyet haline getirmiştir (Yağan Güder vd., 2017). Nitekim, yapılan çalışmalar 1-6 yaş grubundaki çocukların günde ortalama iki saat televizyon izlediğini (Altınkılıç ve Özkan, 2014) ve 6–14 yaş arası çocuklarda günlük ortalama ekran süresinin 2,77 saat olduğunu göstermektedir (Yan vd., 2023).

Dünya çapında tanınmış olan Heidi çizgi filmi, dışarıdan masum, sevecen ve öğretici bir içerik sunuyor gibi görülse de karakterler arasındaki ilişkilerde örtük ya da açık biçimde zorbalık davranışlarına rastlanabilmektedir.

Dünya genelinde tanınan yapımlardan biri olan Heidi çizgi filmi, doğa, aile ve dostluk ilişkileri gibi olumlu temaları içeren, çocuklar tarafından izlenen bir içerik olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, Heidi çizgi filminde karakterler arasındaki ilişkiler incelendiğinde, bazı etkileşimlerde alay etme, dışlama, küçümseme, tehdit etme ve güç dengesizliğine dayalı davranışlar gibi akran zorbalığı

kapsamında değerlendirilebilecek örüntülere rastlanabilmektedir. Bu durum, çocuklara yönelik ve genel olarak olumlu bir içerik sunduğu düşünülen bir çizgi filmde akran zorbalığı davranışlarının nasıl temsil edildiği ve karakterler arasındaki ilişkiler aracılığıyla nasıl sunulduğunu düşündürmektedir. Bu doğrultuda, Heidi çizgi filminde yer alan akran zorbalığı davranışlarının incelenmesi, çocukların maruz kaldığı medya içeriklerinde zorbalığın hangi biçimlerde ve hangi etkileşim örüntüleri içerisinde temsil edildiğinin ortaya konulması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, Heidi çizgi filminde geçen sahnelerdeki akran zorbalığı örüntülerini içerik analizi yöntemi ile tespit etmek, nasıl temsil edildiğini analiz etmek ve bu temsillerin çocuk izleyici üzerindeki olası etkilerine dikkat çekmektir. Buna yönelik olarak bu araştırma kapsamında şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Akran zorbalığı davranışı hangi yollarla ifade edilmektedir?

2. Heidi çizgi filminde hangi karakterler akran zorbalığına maruz kalmakta ya da akran zorbalığı davranışını göstermektedir?

Verilen bilgiler doğrultusunda bu araştırmanın, çocukların yoğun olarak maruz kaldığı içeriklerdeki zorbalık temsillerinin incelenmesi ve zorbalık davranışlarının normalleşme riskine karşı bilimsel bir boşluğu doldurması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

## YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tümdengelimsel içerik analizi kullanılmıştır. Nitel araştırma; olay ve olguları derinlemesine incelemeyi ve kavramayı hedefleyen, öncelikli olanı durum ve yorumlama olarak inceleyen bir araştırma modelidir. Nitel araştırma modelinde araştırmacı için önemli olan kavrama ve anlamadır (Tutar, 2023). İçerik analizi, anlamlı kategorilere ulaşmayı hedefleyen bir veri analizi türüdür. İçeriğin temel konu başlıklarını ve bu başlıklar altında yer alabilecek özgül alt alanları ortaya koymak amacıyla yapılan kategori oluşturma süreci, anlamsal içerik analizi olarak adlandırılmaktadır. Bu analiz türünde, araştırmacının hem genel kategorileri hem de bu kategorilere bağlı alt temaları tanımlaması gerekmektedir. Tümdengelimsel içerik analizinde, veri setinin analizine başlamadan önce alanyazına ve araştırmanın kuramsal çerçevesine bağlı şekilde belirlenen kategori ve temalar temel alınmakta, elde edilen veriler önceden oluşturulan bu kategori ve temalar doğrultusunda sınıflandırılmaktadır (Elo & Kyngäs, 2008; Schreier, 2012). Bu doğrultuda, araştırmada akran zorbalığına ilişkin alanyazın temel alınarak önceden belirlenen

zorbalık türleri ve bunlara ilişkin alt kategoriler analiz sürecinde başlangıç kategorileri olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte, veriler incelenirken belirlenen kategoriler kapsamında ortaya çıkan davranış örüntüleri dikkate alınarak kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Bu içerik analizi yaklaşımı, belirli bir metin ya da görsel materyal üzerinde anlamlı kategoriler oluşturarak, gizil ve açık mesajların sistematik bir şekilde çözümlenmesini mümkün kılmaktadır (Tavşancıl ve Aslan, 2001).

Bu araştırmadaki başlıca analiz birimi sahneler olarak belirlenmiştir. Heidi çizgi filminin incelenen bölümlerinde yer alan sahneler, karakterlerin davranışları, diyalogları ve karakterler arasındaki etkileşimler dikkate alınarak analiz edilmiştir. Bir sahnede zorbalık davranışının bulunup bulunmadığı belirlendikten sonra, ilgili davranış alanyazına dayalı olarak önceden oluşturulan zorbalık türleri ve alt kategorileri kapsamında kodlanmıştır. Dolayısıyla diyaloglar, davranışlar ve karakter ilişkileri bağımsız analiz birimleri olarak değil, sahne içerisindeki zorbalık davranışının belirlenmesini ve ilgili kategoriye yerleştirilmesini sağlayan analiz unsurları olarak ele alınmıştır.

Bu doğrultuda, Heidi çizgi filminin karakterlerinin davranışları, diyalogları ve ilişkileri derinlemesine incelenerek, zorbalık davranışları önceden belirlenen temalar ve alt kategoriler altında sınıflandırılmıştır.

## 2. Veri Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, STUDIO100-TRT Çocuk ortak yapımı olarak yayınlanan "Heidi TR" adlı YouTube kanalında yer alan toplam 65 bölümden elde edilmiştir. Her bölümün ismi kağıtlara yazılmış ve kura çekilmiştir. Çalışmanın kapsayıcılığını sağlamak, potansiyel araştırmacı yanlılığını en aza indirmek ve evreni temsil gücünü artırmak amacıyla veri seti, basit rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenen toplam 23 bölümden oluşmaktadır. Basit rastgele örnekleme yöntemi, araştırmaya dahil edilecek bölümlerin tamamen rastlantısal bir biçimde seçilmesini sağlamıştır. Bu yöntemde her bölümün araştırmaya dahil edilme şansı eşittir (Büyüköztürk vd., 2020). Zaman ve kaynak kısıtlılıkları göz önünde bulundurularak, toplam bölüm sayısının yaklaşık %35'ini temsil eden 23 bölümün seçimiyle, tüm evrenin genel yapısına dair geniş bir örneklem elde edilmesi hedeflenmiştir.

Bu yöntemle birlikte her bölüm bağımsız olarak izlenmiş ve belirlenen temalar çerçevesinde içerik analizi yapılmıştır. İzleme sürecinde her bir bölümde geçen olaylar, karakter davranışları, diyaloglar ve görsel öğeler, akran zorbalığı çerçevesinde incelenmiştir.

## *3. Analiz Süreci ve Temaların Belirlenmesi*

Çalışmada kullanılan akran zorbalığına yönelik temalar ve alt kategoriler, alanyazın taramasına dayalı kuramsal çerçeveden (dedüktif yaklaşım) belirlenmiştir. Bu temalar, zorbalığın yaygın kabul gören sınıflandırılmasına dayanarak oluşturulmuştur. İncelenen verilerdeki zorbalık davranışları, Giriş bölümünde detayları verilen Fiziksel Zorbalık, Sözel Zorbalık ve Sosyal/İlişkisel Zorbalık olmak üzere üç ana başlık altında sınıflandırılmıştır.

- **Fiziksel Zorbalık:** Vurma, itme, tekmeleme ve eşyalara zarar verme gibi eylemler.
- **Sözel Zorbalık:** Hakaret etme, alay etme, tehdit etme veya küçük düşürücü ifadeler kullanma.
- **Sosyal/İlişkisel Zorbalık:** Dışlama, izolasyon ve dedikodu/söylenti yayma gibi eylemler.

Toplanan veriler, araştırmacılar tarafından önceden belirlenen temalar doğrultusunda karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve kodlamalar arasındaki ortak noktalar belirlenerek analiz süreci tamamlanmıştır. Araştırmanın veri analizlerinin kodlayıcılar arası güvenirliğini sağlamak amacıyla, öncelikle okul öncesi eğitimi alanında uzman üç araştırmacının her biri altışar bölümü bağımsız olarak izleyerek kodlamıştır. Ardından, toplam 65 çizgi film bölümünün yaklaşık %21'ini temsil eden 5., 19., 25., 32. ve 41. bölüm olmak üzere toplam beş bölüm basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve araştırmacılar tarafından bağımsız olarak incelenerek kodlanmıştır. Araştırmacılar tarafından toplam 23 bölüm izlenmiş olmakla birlikte, kodlayıcılar arası güvenirliğin değerlendirilmesi amacıyla seçilen bu beş bölümde gerçekleştirilen kodlamalar karşılaştırılmıştır. Söz konusu karşılaştırmada, araştırmacıların aynı sahneyi zorbalık davranışı kapsamında kodlayıp kodlamadıkları ve kodlanan sahneleri aynı zorbalık türü başlığı altında sınıflandırıp sınıflandırmadıkları incelenmiştir. Böylece, araştırmacılar arasındaki kodlama uyumu hem sahnelerin zorbalık davranışı olarak değerlendirilmesi hem de ilgili zorbalık türünün belirlenmesi açısından karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bu oran, nitel araştırmalarda güvenilirlik hesaplaması için alanyazında kabul edilebilir bir aralıkta yer almaktadır. Kodlayıcılar arası güvenirliğin hesaplanmasında Miles vd. (2014) önerdiği "Güvenirlik Katsayısı = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) × 100" formülü kullanılmıştır. Bu doğrultuda, kodlayıcılar arasında 32 görüş birliği ve 8 görüş ayrılığı olmak üzere toplam 40 karşılaştırma gerçekleştirilmiş; yapılan hesaplama sonucunda güvenirlik katsayısı %80 olarak bulunmuştur (32/[32+8] × 100 = 80). Bu değer, Miles vd. (2014) tarafından nitel çalışmalarda beklenen %80 sınırının üzerinde olduğundan, araştırmanın güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Kodlayıcılar arası güvenirlik değerlendirilirken, araştırmacıların aynı

sahneleri aynı zorbalık türü kapsamında kodlayıp kodlamadıkları esas alınmıştır. Kodlanan sahnelerde zorbalık türünün belirlenmesine ilişkin kodlayıcılar arasında tam bir uyum olduğu görülmüştür. Görüş ayrılıkları ise bazı araştırmacıların zorbalık içeren bazı sahneleri gözden kaçırmasından kaynaklanmıştır. Kodlamalar sonunda ortaya çıkan farkliliklar, araştırmacılar tarafından tartışılıp uzlaşılarak tekrar incelenmiş ve eksikler giderilmiştir.

## BULGULAR

Araştırmanın bulgularına göre *Heidi* çizgi filminde Olweus'un tanımladığı temel zorbalık türlerine rastlanmıştır. İncelenen 23 bölüm içinde, Sözel Zorbalık en sık karşılaşılan tür olup, 12 farklı bölümde tespit edilmiştir. Bunu sırasıyla Sosyal Zorbalık (10 bölüm) ve Fiziksel Zorbalık (9 bölüm) takip etmektedir. Bazı bölümlerde birden fazla zorbalık türünün aynı bölüm içerisinde görülebilmesi nedeniyle, zorbalık türlerine ilişkin bölüm sayılarının toplamı incelenen toplam bölüm sayısını aşabilmektedir. Bu nedenle, Tablo 1'de yer alan sayılar zorbalık davranışlarının görülme sıklığını değil, ilgili zorbalık türünün tespit edildiği bölüm sayısını ifade etmektedir. Ayrıca, izlenen bazı bölümlerde akran zorbalığına ilişkin herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Akran zorbalığı bulunan bölümlerin türlere göre dağılımı Tablo 1'de ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

Tablo 1. Akran zorbalığı türlerinin bölümlere göre dağılımı

| **Zorbalık Türü** | ***Bulunduğu Bölümler*** | **Toplam Bölüm Sayısı** |
|---|---|---|
| Fiziksel zorbalık | 2,3,5,7,10,11,31,32,41 | 9 |
| Sözel zorbalık | 2,3,5,7,10,11,18,29,31,32,48,59 | 12 |
| Sosyal zorbalık | 3,5,7,10,11,29,31,32,41,48 | 10 |

Araştırma bulgularına göre, Olweus'un (1991) açıkladığı akran zorbalığı türleri çerçevesinde:

### 1.1 Fiziksel Zorbalık Bulguları

Fiziksel zorbalık, bireyin vücuduna veya kişisel eşyalarına zarar vermeyi amaçlayan, yaralanmalara veya daha ciddi sonuçlara yol açabilecek kasıtlı eylemler olarak tanımlanabilmektedir (Wen et al., 2023).

"Yarışma" isimli 3. Bölüm (08.30) Karl, William ve Teresa'nın keçileri kovalayarak Peter'i zor duruma düşürdüğü ve Karl'ın, Heidi'yi zorla tutarak hareket etmesini engellediği sahne. Fiziksel zorbalığa örnek bir sahnedir.

Bir başka örnekte ise "Peter'in Hazinesi" isimli 10. Bölümde (4.35) Teresa'nın arkadaşını yokuş aşağı itmesi ve yine aynı bölümde (5.40) Teresa'nın arkadaşı onu duymadığı için arkadaşına sapanla taş atması kasıtlı fiziksel zarar verme girişimidir.

"Ağaç Evi Saldırısı" adlı 11. Bölümde ise (06:18) Üç çocuk Peter ve Heidi'ye meşe palamutları fırlatarak fiziksel zarar vermeye çalışır. Sonrasında Teresa keçi dışkısını Peter'ın başından aşağı döker.

"Rico" isimli 41. bölümde (12.29) Peter'in, Rico'nun hırsızlık yaptığını görmesi üzerine aldığı eşyayı geri vermesini sağlamak amacıyla Rico'nun yakasından tuttuğu ve onu tehdit ettiği görülmektedir. Peter'in Rico'yu fiziksel olarak kontrol altına alarak hareket alanını kısıtlaması doğrudan vurma ya da yaralama davranışında bulunmamakla birlikte, bir çocuğun diğerini yakasından tutarak fiziksel olarak müdahale etmesi nedeniyle söz konusu sahne, fiziksel müdahale içermesi bakımından fiziksel zorbalık kapsamında değerlendirilebilecek bir örnek olarak ele alınmıştır.

#### 1.1.1. Kişisel Eşyalara Zarar Verme

Kişisel eşyalara yönelik zarar verme şeklinde yapılan zorbalık, mağdurun sahip olduğu ya da kullandığı eşyalara kasıtlı biçimde zarar vermesini, izinsiz almasını, saklamasını, veya madurun kullanmasını engellemesini kapsamaktadır. Bu tür davranışlar, zorbalığın fiziksel boyutuyla ilişkili olarak değerlendirilebilmekte; fiziksel güç, fiziksel müdahale veya mağdurun sahip olduğu nesnelere yönelik doğrudan eylemler aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir (Olweus, 1995; Smith, 2016).

Bu doğrultuda, 41. bölümün "Rico" adlı bölümünde (8:45) Teresa'nın William'ın şapkasını elinden alarak uzaklaşması, William'ın kişisel eşyasına rızası dışında müdahale edilmesi ve eşyanın kullanımının geçici olarak engellenmesi nedeniyle fiziksel zorbalığın kişisel eşyalara yönelik bir davranış örneği olarak değerlendirilebilmektedir.

Aynı şekilde "Peterin Hazinesi" adlı 10. bölümün 6:20. dakikasında ise Teresa, Karl ve William Peter'ın kendisi için değer taşıyan ve "hazinem" olarak nitelendirerek sakladığı kişisel eşyalarının bulunduğu kutuyu Peter'dan habersiz alıp kurcalamışlardır. Peter'ın değer verdiği kişisel eşyaların bulunduğu kutunun yine Peter'ın rızası dışında alınması, karakterin kişisel eşyaları üzerindeki kontrolünün engellenmesi ve eşyalarına yönelik kasıtlı bir müdahalede bulunulması nedeniyle bu örnek de kişisel eşyalara yönelik fiziksel zorbalık davranışı kapsamında değerlendirilmiştir.

### 1.2 Sözel Zorbalık Bulguları

Bireyin benlik saygısını zedeleyen, aşağılayıcı, alaycı ya da tehditkâr sözlerle gerçekleştirilen sözlü saldırılardır.

"Bir Somun Ekmek için" adlı 7. Bölümde Teresa, (3:11) Karl'ın değerli taş koleksiyonu için ona "Bu saçma taş sana kalsın" demektedir. Bu da Karl'ın taş koleksiyonuna olan ilgisini küçümseyerek benlik saygısına zarar vermektedir.

"Dağdaki İlk Gün" adlı 2. bölümde (9:19) Peter'in 'Eğer yapamazsan hem ekmeğinin yarısını alırım hem de sopamı yeniden çıkarırım' ifadesi, Heidi'ye yönelik açık bir tehdit içeren sözel zorlayıcı davranış sergilediğini göstermektedir.

"Peter'in Hazinesi" isimli 10. Bölümde (6:48) 'Teresa sen çekilmez birisin' ve aynı bölümdeki (7:05) 'Karl kendini daha fazla küçük düşürme evine git.' İfadeleri sözel zorbalığı içeren örneklerdendir.

"Ağaç Evi Saldırısı" adlı 11. Bölümde (1:20) Peter Heidi'ye 'Fazla kız işi oldu' diyerek cinsiyetçi sözel zorbalıkta bulunmaktadır. Bu ifade aynı zamanda bir sınıfı aşağıda görüp küçümsediği için sosyal zorbalık içerisinde de yer almaktadır.

11.Bölüm,31. Bölüm, 32. Bölümlerde Peter'e yönelik kullanılan "Keçi çobanı" ifadesi meslek grubu olarak değil aşağılama ve sınıfsal etiketleme için söylendiğinden dolayı sözel zorbalık çerçevesinde değerlendirilebilmektedir.

### 1.3 Sosyal Zorbalık Bulguları

"Okuldaki Sınav" adlı 31. bölümde (08.40) Teresa'nın Peter hakkında "Peter büyük ihtimalle başaramayacağından korktu" şeklindeki ifadesi, Peter'in sınavda başarısız olacağı yönünde bir değerlendirmede bulunmanın ötesinde, onun arkadaşları ve çevresindeki kişiler karşısında küçük düşürülmesine ve itibarsızlaştırılmasına yönelik bir söylem olarak değerlendirilebilmektedir. Teresa'nın bu ifadeyi Peter'in kendisiyle değil, onun hakkında başkalarının bulunduğu bir ortamda dile getirilmesi, davranışın sosyal boyutunu güçlendirmektedir. Bu nedenle söz konusu sahne, çocuğun sosyal çevresindeki konumunu zayıflatma, küçük düşürme ve itibarsızlaştırma amacı taşıyan söylemsel bir davranış olması bakımından sosyal zorbalık kapsamında değerlendirilebilir.

Sosyal dışlama ise bireyin grup etkinliklerinden veya sosyal ilişkilerden bilinçli biçimde uzak tutulması ve grup üyeliğinin çeşitli koşullara bağlanması yoluyla çocuğun sosyal çevreye katılımının engellenmesini ifade etmektedir. Bu kapsamda sosyal dışlama yalnızca bir çocuğun doğrudan gruba

alınmaması biçiminde değil; dedikodu, itibarsızlaştırma, küçümseme ve grup üyeliğini sınırlandıran davranışlar yoluyla da ortaya çıkabilmektedir.

Bu tanıma göre "Yarışma" adlı 3. bölümde (04.50) Karl'ın Peter'e söylediği "Bizimle arkadaş olmak istiyorsan ücret öde" ifadesi, sosyal dışlamaya örnek oluşturan bir davranış olarak değerlendirilebilir. Sahnenin dikkat çekici yönü, Karl'ın kendi arkadaş grubunu diğer çocuklardan ayrı ve üstün bir konumda sunması ve bu gruba dahil olmanın koşulunu maddi bir ödeme yapmaya bağlamasıdır. Bununla birlikte Karl'ın Peter'in bu ücreti karşılayamayacağını bilmesi, davranışın sosyal dışlama niteliğini daha belirgin hâle getirmektedir. Dolayısıyla burada amaç yalnızca bir ücret talep etmek değil, Peter'in sahip olmadığı bir imkânı gerekçe göstererek onun gruba katılımını zorlaştırması nedeniyle bu sahne sosyal dışlama davranışı olarak değerlendirilebilir.

Sahnelerin ve bölümlerin analizi sonucunda bu davranışların yalnızca tek seferlik ya da rastlantısal olaylar olmadığı, belirli karakterler arasında tekrar eden bir örüntü oluşturduğu görülmüştür. Her bir sahne kendi içerisinde değerlendirildiğinde ayrı bir zorbalık olayı gibi görünse de, sahneler bir bütün olarak ele alındığında aynı karakterlerin benzer biçimde zorbalık davranışında bulunduğu ve aynı karakterlerin tekrar tekrar mağdur konumuna yerleştirildiği belirlenmiştir. Bu nedenle, sahnelerin tek tek kodlanması, zorbalığın yalnızca olay düzeyinde tespit edilmesini değil, aynı zamanda karakterler arasındaki süreklilik gösteren ilişkisel örüntünün ortaya çıkarılmasını da sağlamaktadır. Bu durum, Heidi çizgi filmindeki zorbalık olaylarının rastlantısal olmadığını, aksine karakterler arasındaki tekrar eden ve istikrarlı güç dengesizliklerini yansıttığını göstermektedir. İncelenen sahnelerde mağdur ve zorba konumlarının büyük ölçüde sabit kaldığı; Heidi ve Peter'ın belirli karakterler karşısında dezavantajlı konumda bulunduğu, buna karşılık Teresa, Karl ve William'ın bu dezavantajlı konumdan yararlanarak fiziksel, sözel veya sosyal/ilişkisel zorbalık davranışlarını tekrarladığı görülmektedir. Dolayısıyla, bulgular yalnızca hangi sahnede ne tür bir zorbalık davranışı gerçekleştiğini değil, aynı zamanda kimlerin sistematik olarak zorbalığa maruz kaldığını ve kimlerin bu davranışları tekrarlayan şekilde uyguladığını da ortaya koymaktadır. Bu örüntü özellikle Heidi ve Peter'ın, ekonomik ve sosyal açıdan kendilerinden daha güçlü konumda bulunan karakterler tarafından tekrar tekrar hedef alındığı görülmektedir. Zengin karakterlerin sahip oldukları maddi imkânlar, sosyal statü ve çevre üzerindeki etkileri, Heidi ve Peter karşısında belirgin bir güç avantajı oluşturmaktadır. Bu nedenle, bu sahnelerde gerçekleşen alay etme, küçümseme, dışlama veya diğer olumsuz davranışlar yalnızca kişiler arası anlaşmazlıklar olarak değerlendirilmemelidir. Davranışların farklı sahnelerde yinelenmesi ve mağdur ile zorba rollerinin büyük ölçüde değişmemesi, söz konusu ilişkilerin süreklilik gösteren bir güç dengesizliği içerisinde şekillendiğini ortaya çıkarmaktadır.

## SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırmada, Heidi çizgi filmi içerisinde yer alan akran zorbalığı davranışları nitel içerik analizi yöntemiyle incelenmiş olup elde edilen bulgular doğrultusunda çizgi filmde farklı türlerde zorbalık örneklerine açık ve örtük biçimlerde yer verildiği belirlenmiştir. Bu araştırmada "akran zorbalığı" kavramının kullanılmasının temel nedeni, incelenen zorbalık davranışlarının aynı yaş grubunda ve aynı sınıf ve ortamda bulunan çocuk karakterler arasında gerçekleşmesidir. Dolayısıyla araştırmada ele alınan ilişkiler, yetişkin-çocuk arasındaki güç ilişkilerinden ziyade çocukların kendi akran grupları içerisindeki etkileşimlerine dayanmaktadır.

Araştırmanın bulgularında yer alan davranışların kasıtlı, süreklilik gösteren ve güç dengesizliği içeren unsurları literatürde sıkça atıf yapılan Olweus'un (1991, 1995) zorbalık tanımıyla büyük ölçüde örtüşmektedir. Aynı şekilde Nansel ve arkadaşlarının (2001) zorbalığın üç temel ölçütü olarak belirttiği zarar verme, tekrar ve güç dengesizliği unsurları da çizgi filmin sahnelerinde açıkça görülmektedir. Bu doğrultuda, Heidi çizgi filminde de fiziksel zorbalıktan sözel zorbalığa, sosyal dışlamadan eşyalara zarar vermeye kadar pek çok türde zorbalık davranışı karakterler arasında tekrar eden bir şekilde sergilendiği görülmektedir. Bu bulgu, çocuklara yönelik çizgi filmlerde akran zorbalığı davranışlarını inceleyen önceki araştırmalarla da örtüşmektedir. Şengün Afşin vd. (2025) tarafından 26 çizgi filmin incelendiği çalışmada, Heidi'nin de yer aldığı bazı çizgi filmlerde akran zorbalığı davranışlarının gözlendiği ifade edilmiştir. Bu araştırmanın bulgularında "Yarışma" adlı 3. Bölüm, "Peterin Hazinesi" adlı 20. Bölüm ve "Okuldaki Sınav" adlı 31. Bölümde Peter karakteri sıklıkla mağdur konumunda yer alırken; yine aynı bölümlerde Teresa, Karl ve William gibi karakterler zorbalık yapan taraf olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte, Peter'ın mağdur konumu yalnızca söz konusu bölümlerle sınırlı olmayıp, farklı bölümlerde kendisine yönelik tekrarlanan küçümseyici ifadelerin kullanılması, eşyalarının izinsiz alınması gibi çeşitli davranışlarla da devam etmektedir. Bölümlerden sahneleri izleyerek yapılan analizde bazı davranışlar tek bir sahne içerisinde gerçekleşen olaylar gibi görünse de, aynı karakterlerin çizgi filmin farklı bölümlerinde benzer davranışları tekrar etmesi ve aynı karakterlerin tekrar tekrar mağdur veya zorba konumunda bulunması, bu davranışların tek seferlik olmadığını, bir örüntü şeklinde devam ettiğini göstermektedir. Bu nedenle sahneler ayrı ayrı kodlanmış olsa da karakterler ve bölümler birlikte değerlendirildiğinde, belirli karakterler arasında süreklilik gösteren zorba-mağdur örüntülerinin bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Çizgi filmde yer alan sözel zorbalık davranışları; küçümseme, aşağılama, etiketleme ve cinsiyetçi ifadeler şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Karakterler arası iletişimde dilin zarar verici bir araç olarak

kullanıldığını gösteren unsurlar bulunmaktadır. Tüm bunlara ek olarak çizgi filmde sosyal dışlama, dedikodu, itibarsızlaştırma ve sosyal ilişkilerden uzaklaştırma gibi sosyal zorbalık davranışlarına da rastlanmaktadır. Özellikle bireyin grup etkinliklerinden veya sosyal ilişkilerden bilinçli şekilde uzak tutulması ve hakkında olumsuz söylemlerde bulunulması, sosyal zorbalık kapsamında değerlendirilebilmektedir. Sözel ve sosyal zorbalığın yanı sıra çizgi filmde fiziksel müdahale, tehdit veya eşyaya zarar verme gibi doğrudan gözlemlenebilen fiziksel zorbalık davranışları da yer almaktadır.

Elde edilen sonuçlar, medya içeriklerinin sadece eğlence amacı taşımadığını, aynı zamanda çocukların sosyal dünyayı algılayış biçimleri ve sosyal davranışlara ilişkin gözlemledikleri modeller açısından da önem taşıdığını göstermektedir. Bandura'nın (2001) sosyal bilişsel kuramı çerçevesinden bakıldığında, çocukların medya karakterlerinin davranışlarını gözlemleyerek çeşitli sosyal davranış biçimlerini öğrenebilmeleri mümkündür. Bu açıdan çizgi film karakterlerinin sergilediği davranışlar, çocuklar açısından sosyal davranış modelleri oluşturabilmektedir. Örneğin, Yetim ve Sarıçam (2016) yaptıkları çalışmada, bazı çizgi filmlerin çocuk izleyicileri hem fiziksel hem de sosyal saldırganlığa yöneltebildiklerini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Saba (2023) tarafından yapılan çalışmada, şiddet içeren animasyonların özellikle erkek çocukların saldırgan davranışlarını artırdığını ve izleme süresi artıkça etkinin de anlamlı şekilde yükseldiği bulunmuştur. Yan vd. (2023) tarafından yürütülen çalışmada, 6–14 yaş arası çocuklarda günlük ortalama ekran süresinin 2,77 saat olduğu belirtildiği göz önüne alındığında, çizgi filmlerin taşıdığı mesajların çocukların düşünce ve davranış dünyasında kalıcı izler bırakma potansiyeli oldukça yüksek olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, yapılan araştırmanın çocuk izleyiciler üzerindeki doğrudan medya etkisini ölçmediği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle araştırmanın bulguları, medya içeriklerinin çocukların davranışlarını doğrudan değiştirdiğini kanıtlayan bir sonuç olarak değil, çocukların gözlemleyebileceği sosyal davranış modellerini ortaya koyan bir bulgu olarak değerlendirilmelidir.

Bu araştırmada dikkat çeken en önemli husus, *Heidi* gibi genel olarak sevecen, eğitici ve pedagojik olarak güvenli kabul edilen içeriklerde dahi akran zorbalığı davranışlarına yer verilmesidir. Bu durum, Heidi çizgi filminin genel anlatısı değerlendirildiğinde akran zorbalığının temel veya baskın tema olarak görülmemesine rağmen, bölümler ve sahneler üzerinde yapılan ayrıntılı incelemede farklı akran zorbalığı biçimlerinin ve tekrar eden zorba-mağdur ilişkilerinin ortaya çıkmasıyla belirginleşmektedir. Özellikle Heidi ve Peter'ın belirli karakterler tarafından farklı bölümlerde tekrar tekrar hedef alınması, genel olarak masum ve eğitici kabul edilen bir çocuk içeriğinin içerisinde süreklilik gösteren güç dengesizliklerinin bulunabileceğini göstermektedir.

Bu araştırmanın bulguları, çizgi filmlerin çocukların sosyal davranış kalıplarını etkileme potansiyeli göz önüne alındığında, zorbalık temsillerine karşı farkındalığın artırılması ve önleyici tedbirlerin alınması amacıyla aşağıdaki önerileri sunmaktadır:

1. Çocukların izlediği zorbalık temalı içerikleri onlarla birlikte izlemeleri ve çizgi filmdeki zorba davranışların sonuçları hakkında sahne bazlı tartışmalar yaparak çocukların kritik düşünme becerilerini geliştirmeleri önerilir. Çocuklara, Heidi'deki gibi zorbalık davranışlarının mağdur karakterler üzerindeki duygusal etkilerini anlamaları için rehberlik edilmelidir.
2. Okul öncesi ve ilkokul düzeyindeki medya okuryazarlığı eğitimlerine, zorbalık temsillerini ve bu temsillerin gerçek hayattaki etkilerini içeren modüllerin dahil edilmesi sağlanmalıdır. Öğretmenlerin, çizgi filmlerdeki örtük sosyal dışlama ve etiketleme davranışlarını sınıfta tartışarak farkındalık yaratmaları teşvik edilmelidir.
3. Çocuk programlarının yapım ve yayın süreçlerinde pedagojik danışmanlık alınması zorunlu hale getirilmelidir. Zorbalık davranışlarının sonuçsuz bırakılmaması veya ödüllendirilmemesi; aksine, bu davranışların olumsuz sonuçlarının net ve eğitici bir şekilde gösterilmesi sağlanmalıdır.
4. Çizgi filmlerin zorbalık temsillerini karşılaştırmalı olarak inceleyen nicel ve nitel çalışmalar yapılabilir.
5. Çizgi film izleme süresi ve zorbalık davranışı arasındaki ilişkiyi farklı yaş grupları kapsamında araştıran ve çizgi filmlerdeki siber zorbalık gibi yeni ortaya çıkan zorbalık türlerine odaklanan çalışmalar yürütülebilir

Bu araştırmanın bulguları, bazı sınırlılıklara sahiptir. Öncelikle, analiz toplam 65 bölümden rastgele seçilen 23 bölümle sınırlıdır; bu, tüm zorbalık örüntülerinin çizgi filmin tamamında gözlemlenmemiş olabileceği anlamına gelmektedir. Araştırmanın yalnızca Heidi çizgi filmi üzerinden yürütülmüş olması, farklı kültürel bağlamlarda üretilen çocuk içeriklerindeki aktran zorbalığı temsillerinin karşılaştırılmasını sınırlandırmaktadır. Bu nedenle farklı ülkelerde ve kültürel bağlamlarda üretilen çizgi filmlerin incelenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bundan dolayı, Heidi'de belirlenen zorba-mağdur karakter ilişkileri, genel akran zorbalığı dinamiklerini yansıtmakla birlikte, yalnızca bu özel içerik setine özgüdür.

## KAYNAKÇA

Altınkılıç, Z., & Özkan, H. (2014). Televizyon izlemenin 1–6 yaş çocuk sağlığı üzerindeki etkilerine yönelik annelerin tutum ve davranışlarının belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi, 4*(3), 186–194.

Bandura, A. (1977). Social learning theory. Prentice Hall.

Bandura, A. (2001). Social cognitive theory of mass communication. Media Psychology, 3(3), 265–299. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0303_03

Besag, V. E. (1989). Bullying and victimization in schools. Open University Press.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). Bilimsel araştırma yöntemleri (27. bs.). Pegem Akademi.

Crick, N. R., & Grotpeter, J. K. (1995). Relational aggression, gender, and social-psychological adjustment. *Child Development, 66*(3), 710–722. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1995.tb00900.x

Çınkır, İ., & Kepenekçi, Y. K. (2003). Öğrenciler arası zorbalık. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 34, 236–253.

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. Journal of Advanced Nursing, 62(1), 107–115. https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x

Farrington, D. P. (1993). Understanding and preventing bullying. Crime and Justice, 17, 381–458. https://doi.org/10.1086/449217

Furniss, C. (2000). Bullying in schools: It's not a crime – is it? Education and the Law, 12(1), 9–29. https://doi.org/10.1080/713667559

Gökler, R. (2009). Okullarda akran zorbalığı. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(2), 511–537.

James, A. (2010). *Research briefing: School* bullying [Research briefing]. NSPCC Inform. https://christmas.nspcc.org.uk/Inform/research/briefings/school_bullying_pdf_wdf73502.pdf

Li, Q. (2006). Cyberbullying in schools: A research of gender differences. *School Psychology International*, 27(2), 157–170. https://doi.org/10.1177/0143034306064547

Miles, M. B., Huberman, A. M., & Saldaña, J. (2014). Qualitative data analysis: A methods sourcebook (3rd ed.). SAGE.

Nansel, T. R., Overpeck, M., Pilla, R. S., Ruan, W. J., Simons-Morton, B., & Scheidt, P. (2001). Bullying behaviors among US youth: Prevalence and association with psychosocial adjustment. JAMA, 285(16), 2094–2100. https://doi.org/10.1001/jama.285.16.2094

Olweus, D. (1977). Aggression and peer acceptance in adolescent boys: Two short-term longitudinal studies of ratings. Child Development, 48(4), 1301–1313. https://doi.org/10.2307/1128488

Olweus, D. (1991). Bully/victim problems among school children: Basic facts and effects of a school-based intervention program. In D. Pepler & K. Rubin (Eds.), The development and treatment of childhood aggression (pp. 411–448). Lawrence Erlbaum.

Olweus, D. (1995). Bullying at school: What we know and what we can do. Blackwell Publishers.

Pişkin, M. (2010). Ankara'daki ilköğretim öğrencileri arasında akran zorbalığının incelenmesi. Eğitim ve Bilim, 35(156), 175–189.

Qi, J., Yan, Y., & Yin, H. (2023). Screen time among school-aged children of aged 6–14: A systematic review. Global Health Research and Policy, 8, 12. https://doi.org/10.1186/s41256-023-00297-z

Rivers, I., & Smith, P. K. (1994). Types of bullying behaviour and their correlates. Aggressive Behavior, 20(5), 359–368. https://doi.org/10.1002/1098-2337(1994)20:5%3C359::AID-AB2480200503%3E3.0.CO;2-J

Roland, E. (1989). Bullying: The Scandinavian research tradition. In D. Tattum & D. Lane (Eds.), Bullying in schools (pp. 21–32). Trentham Books.

Saba, P. (2023). Effects of animated movies on the aggression and behavior performance of primary school students. Behavioral Sciences, 13(8), 659. https://doi.org/10.3390/bs13080659

Schreier, M. (2012). Qualitative content analysis in practice. SAGE Publications. https://doi.org/10.4135/9781529682571

Smith, P. K. (2004). Bullying: Recent developments. Child and Adolescent Mental Health, 9(3), 98–103. https://doi.org/10.1111/j.1475-3588.2004.00089.x

Smith, P. K. (2016). Bullying: Definition, types, causes, consequences and intervention. Social and Personality Psychology Compass, 10(9), 519–532. https://doi.org/10.1111/spc3.12266

Smith, P. K., & Ananiadou, K. (2003). The nature of school bullying and the effectiveness of school-based interventions. Journal of Applied Psychoanalytic Studies, 5(2), 189–209. https://doi.org/10.1023/A:1022991804210

Şengün Afşin, R., Doğan, Ö., & Koçyiğit Özlü, A. (2025). TRT Çocuk Kanalındaki çizgi filmlerde karakterlerin akran zorbalığı davranışlarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 9*(3), 434–450. https://doi.org/10.46237/amusbfd.1467252

Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri. Epsilon Yayınevi.

Turan, F., & Aydemir, Y. (2017). Okul öncesi dönemde akran ilişkileri ve akran zorbalığı. Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 2(1), 1–15.

Tutar, H. (2023). Nitel araştırma deseni belirleme ölçütleri ve gerekçelendirilmesi. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(1), 334–355.

United Nations Children's Fund. (2013). Indicators for monitoring of violence against children guidebook (VAC). https://www.icc.org.tr/uploads/documents/UnicefTrainingMaterials/indicators-guidebook-eng.pdf

Wang, J., Nansel, T. R., & Iannotti, R. J. (2011). Cyber and traditional bullying: Differential association with depression. Journal of Adolescent Health, 48(4), 415–417. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2010.07.012

Wen, X., Shu, Y., Qu, D., Wang, Y., Cui, Z., Zhang, X., & Chen, R. (2023). Associations of bullying perpetration and peer victimization subtypes with preadolescent's suicidality, non-suicidal self-injury, neurocognition, and brain development. BMC Medicine, 21, 141. https://doi.org/10.1186/s12916-023-02808-8

West, A., & Salmon, G. (2000). Bullying and depression: A case report. International Journal of Psychiatry in Clinical Practice, 4(1), 73–75. https://doi.org/10.1080/13651500050518433

Yağan Güder, S., Ay, A., Saray, F., & Kılıç, İ. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının izledikleri çizgi filmlerin toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından incelenmesi: Niloya örneği. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 5(2), 96–111.

Yan, W., Yuan, Y., Yang, M., Zhang, P., & Peng, K. (2023). Detecting the risk of bullying victimization among adolescents: A large-scale machine learning approach. Computers in Human Behavior, 147, 107817. https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.107817

Yetim, G., & Sarıçam, H. (2016). Çizgi film programlarının çocuklara etkisi konusunda ailelerin bilgi ve farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 341–364. https://dergipark.org.tr/tr/pub/opus/article/270461

Zhang, Q., Cao, Y., Tian, J., El-Lim, K., & Gentile, D. A. (2020). Effects of prosocial cartoon models on aggressive cognitions and aggressive behaviors. Children and Youth Services Review, 118, Article 105498. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105498

Ek 1. İncelenen Bölümler

Bölüm 1 – Dağların Zirvesinde
Bölüm 2 – Dağlardaki İlk Gün
Bölüm 3– Yarışma
Bölüm 4 – Küçük Kuşu Kurtarmak
Bölüm 5 – Ağaç Ev
Bölüm 7– Bir Somon Ekmek İçin
Bölüm 9– Dikkat Et Kurt
Bölüm 10– Peter'in Hazinesi
Bölüm 11– Ağaç Evi Saldırısı
Bölüm 17– Baba Geri Dönüyor
Bölüm 18– Ev Okulu
Bölüm 19– Hadi Bir Gösteri Yapalım
Bölüm 21– Clara Ayağa Kalkıyor
Bölüm 25– Garip Sesler
Bölüm 27– Dörfliye Dönüş
Bölüm 29– Kırık Heykel
Bölüm 31– Okuldaki Sınav
Bölüm 32– Hazine Avı
Bölüm 36– Friedrich
Bölüm 41– Rico
Bölüm 42– Tırmanış
Bölüm 48– Çözüm
Bölüm 59– Kaza

Ek 2. Ortak İncelenen Bölümler

Bölüm 5– Ağaç Ev
Bölüm 19– Hadi Bir Gösteri Yapalım
Bölüm 25– Garip Sesler
Bölüm 32– Hazine Avı
Bölüm 41– Rico